

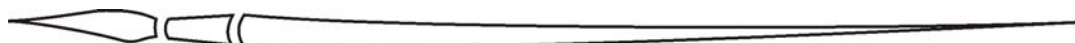
XLIX VILNIAUS AUKCIONAS KELIASI Į PALANGĄ

Rugpjūčio 5 dieną 19 val. Antano Mončio namuose–muziejuje (S. Daukanto g. 16, Palanga) įvyks 49–asis Vilniaus aukcionas. Nuo trečiadienio, rugpjūčio 2 dienos, lankytojams muziejuje atveriamas aukciono ekspozicija, kurią sudaro net 135 kūriniai. Visi kūriniai suskirstyti į aštuonias tematines rubrikas: *In focus: marinos, pajūris, paplūdimys, poilsis, uostai, Lietuvos ir Išeivijos dailė, Lietuvos grafika, Lietuvos fotografija, Varia Lituanica, Kitų šalių dailė*. Apie artėjantį aukcioną kalbamės su Vilniaus aukciono direktore dr. Simona Skaisgiryte-Makseliene.

Vilniaus aukcionas įprastai vyksta Vilniuje. Kaip kilo mintis rengti aukcionus pajūryje? Kelintas tai aukcionas Palangoje?

Tai jau ketvirtasis (išvažiuojamasis) Vilniaus aukcionas, rengiamas pajūry: pirmas buvo surengtas dar 2010 m. Klaipėdoje, o 2015, 2016–aisiais jau rengėme aukcionus svetinguose A. Mončio namuose-muziejuje Palangoje. O mintis pajudėti iš Vilniaus atėjo visai natūraliai: nors labai mylime Vilnių (juk ir vadinamės – „Vilniaus

aukcionas”), bet matome, kad daugybė įdomių meninių įvykių, artefaktų, žmonių yra ir aplinkui. Malonu ir įdomu su tuo susipažinti.

Kuo ypatingi aukcionai Palangoje?

Palangos aukcionams suformuojame specialią, būtent Vakarų Lietuvai orientuotą, meno kolekciją. Pristatome Nidos kolonijos autorius, Mažosios Lietuvos ir Žemaitijos autorius, ypatingą dėmesį skiriame marinistikai.

Palangoje vykstantis aukcionas išsiskiria ypatingu dėmesiu marinos žanrui – nemenka dalis aukciono rinkinio skirta jūros, pajūrio, pamario krašto tematikai, pristatomi Lietuvos bei užsienio šalių marinos žanro kūrėjai, Nidos kolonijos dailininkai. Vis dėlto, marinos žanras nėra populiarus Lietuvos dailėje, tad sudaryti rinkinį, matyt, yra nemenkas uždavinys?

Taip, marinos žanras santykinai nėra itin dažnas lietuvių dailininkų kūryboje, kurioje dominuoja veikiau žalių tonacijų peizažai. Tačiau surandame, išrankiojame būtent jūrinius peizažus, kurių įvairovė gali būti labai plati: nuo ramių pakrančių, paplūdimių, grynųjų ramių ar audringų marinų, iki laivų, uostų temos.

Šiame aukcione pristatomi lietuvių tapomi pajūrio vaizdai dažniausiai ekspresyvūs, dominuoja ryškiaspalvis koloritas. Pavyzdžiui, J. Čeponio nutapyta mauduolė „Prie jūros“ savo koloritu artima fovistų kūriniams arba Sergėjaus Gračiovo kuriamas pakankamai dramatiškas pajūrio vaizdas. Tuo tarpu Nidos kolonijos kūriniai, rodos, alsuoja ramybe. Iš kur toks nuotaikų skirtumas?

Įdomus klausimas. Tiek J. Čeponiui, tiek S. Gračovui didelę įtaką darė vokiečių ekspresionizmas, tuo tarpu tarp Nidos kolonijos autorių taip pat yra ekspresionizmo adeptų, tačiau joje vis dėlto dominuoja Karaliaučiaus meno akademijos (Kunstakademie Königsberg), kuri buvo akademiškesnė, tradiciškesnė meno kalvė, auklėtiniai. Karaliaučiaus meno akademijoje buvo tęsiamos geriausios peizažinės XIX a. – Barbizono, Diuseldorfo mokyklų – tradicijos.

Matyt, reikšmingiausia aukcione pristoma rubrika – Lietuvos dailė. Čia pristatoma Lietuvos klasikų–tapytojų kūryba. Ką galėtumėte išskirti?

Plačios apimties Lietuvos dailės rubrika pristatoma kiekviename aukcione. Nuolat akcentuojame, kad mūsų specializacija, niša – būtent Lietuvos ir lituanistinė dailė. Esame lokalus aukcionas ir šią ypatybę puoselėjame, tai mūsų specializacija. Užsienio šalių dailė sudaro gal kokius 5 proc. Vilniaus aukciono pasiūlos. Iš lietuvių klasikų norėčiau išskirti prieškarinius Kazio Šimonio, Jono Šileikos ir Antano Gudaičio darbus, „tyliojo modernizmo“ atstovų Povilo Ričardo Vaitiekūno, Arvydo Šaltenio, Algimanto Kuro, Lino Katino nonkonformistinės kūrybos pavyzdžius, Eglės Velaniškytės, Raimundo Sližio ir Algio Skačkausko darbus, Stasio Krasausko grafiką bei Vaclovo Strauko fotografijas.

Aukcione plati išeivijos rubrika. Pristatoma net 20 išeivijos dailininkų: Pranas Domšaitis, Albinas Elskus, Pranas Lapė, Antanas Mončys, Vytautas Kasiulis, Kęstutis Zapkus, Pranas Gailius ir kiti. Kaip pati taikliai pastebėjote, aprėpiamas platus geografinis laukas nuo Pietų Afrikos iki Vokietijos, nuo Australijos iki Kanados. Koks šių dailininkų vaidmuo Lietuvos dailės scenoje? Juk neretai

dalies išeivių dailininkų kūryba Lietuvoje nėra gerai žinoma arba žinoma pakankamai fragmentiškai. Visgi aukcione šalia „Lietuvos dailės“ rubrikos visada atsiranda ir „Iševijos dailės“ rubrika. Be to, esate kuravus ne vieną iševijos autorių parodą (vien tik šiais metais surengtos dvi parodos, kuriose išsamiai pristatyta išeivių kūryba: Telesforo Valiaus „Klajūnas“ bei Leono Urbono „Kosminės svajos iš Terra Australis“, galerija Kunstkamera).

Taip, iševijos dailei šiame aukcione skiriamas ypatingas dėmesys. Sistemiskai pristatome iševijos, lietuvių diasporos užsienyje autorių kūrybą. Svajoju, kad ateis laikas, kai Lietuvos dailė bus nustota skirstyti į „čionykštę“ ir „iševijos“. Šis skirstymas primena skaudžios 50 metų trukusios Lietuvos okupacijos faktą ir turi palaiptiui išnykti, abu kontekstus integruojant vieną su kitu.

Pastebima tendencija – iševijos dailininkų darbuose dominuoja abstrakčioji kūryba. Kaip manote, kokios pagrindinės priežastys tai lėmė?

Taip, faktas yra tas, kad bene 90 proc. lietuvių dailininkų, emigravusių 1944, Vakaruose pasuko į abstrakcionizmą. Tai atitinka bendrą tendenciją: po II pasaulinio karo Vakaruose suklesti abstrakcionizmas, įvairios jo kryptys ir atšakos. Matyt, II pasaulinio karo patirtis buvo tokia, kad figūratyviai jos išreikšti buvo neįmanoma, tad gerus pora dešimtmečių Vakarų Europoje ir JAV tapyboje karaliauja abstrakcijos. Tuo tarpu Lietuvoje pirmi du dešimtmečiai po karo – atvirkščiai, buvo pažymėti soc.realizmo ženklu, abstrakcionizmo apraiškų praktiškai su žiburiu nerastum, jis buvo griežtai draustas. Todėl yra labai pravartu iševijos dailę integruoti į lietuviškos dailės kontekstą, nes tik tokiu atveju mes pamatome, kad, globaliai žiūrint, Lietuvos dailėje nėra jokio įtrūkio, jokio atsilikimo tarpo. Tuos du pirmus pokario dešimtmečius, kuomet čia, Lietuvoje, vyravo soc.realizmas, būtent iševijos dailininkai perėmė estafetę ir, kurdami įvairių stilistikų abstrakcijas, užtikrino, kad Lietuvos dailė būtų kontekstuali pasaulinėms tendencijoms, kad nebūtų „atsilikimo“ ar „iškritimo iš konteksto“.

Vilniaus aukcionas atlieka ne tik meno tarpinininko funkciją, bet ir meno tyrėjo bei „viešintojo“–edukatoriaus funkciją? Kokias naujas (Lietuvoje iki tol netyrinėtas) rubrikas yra tekę pristatinti?

Nenoriu kažko ypatingai išskirti, bet galiu paminėti, kad, matyt, pirmieji radome reikalą atskiromis rubrikomis pristatyti litvakų kūrybą, taip pat tarpukario Kauno meno mokyklos, tarpukario Vilniaus Stepono Batoro universiteto Dailės fakulteto profesūros ir auklėtinių kūrybą, taip pat rubriką „Varia Lituania“, kur pristatomi su lietuviškais kontekstais susiję kartografijos, istorinės grafikos, taikomosios dailės artefaktai bei visa, kas susiję su lituanistika. Yra buvę ir tokių rubrikų kaip „Naivusis menas“, „Sakralinė dailė“, „Portretai“ bei daugybė „In focus“ rubrikų, kuriose pristatome retesnius, mažiau girdimus vardus.

Tai jau 49–asis aukcionas. Rudenį laukia 50–asis jubiliejinis aukcionas. Kaip vertinate Vilniaus aukcionų indėlį į meno rinką? Kokius matote būsimų aukcionų tikslus?

Vilniaus aukciono indėlį į lietuviškos meno rinkos raidą paliksiu vertinti kitiems. Galiu pasakyti tik tiek, kad svarbiausi mūsų tikslai ir toliau išlieka kokybė, skaidrumas,

pridėtinės vertės kūrimas. 50-ajam Vilniaus aukcionui ruošiamės taip pat atsakingai, kaip pirmajam, kuris įvyko prieš 10 metų.

XLIX Vilniaus aukcionas vyks rugpjūčio 5 dieną, 19 val. Antano Mončio namuose-muziejuje (S. Daukanto g. 16, Palanga). Aukciono ekspozicija muziejuje: rugpjūčio 2-5 dienomis, 13.00-19.00. Taip pat aukciono kūrinius peržiūrėti galima internetinėje galerijoje: http://www.menorinka.lt/page/active_auction.

Klausimus parengė Kristina Mažeikaitė.

Daugiau informacijos: Meno rinkos agentūra, t. +5 2307 200, m. +370 615 29023, +370 685 76500,
el. paštas.: info@menorinka.lt, tinklapis: www.menorinka.lt

